

LISTA TEMATÓW NA USTNY EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA POLSKIEGO – Matura 2014/2015

Technikum im. Stefana Bieszka w Chojnicach.

1. „Czarny charakter” w literaturze. Analizując wybrane przykłady, omów sposoby kreacji i funkcje w utworze.
2. Porównaj różne modele życia na przykładzie analizy losów wybranych par małżeńskich w literaturze polskiej.
3. Scharakteryzuj i porównaj, analizując wybrane przykłady literackie, portrety nauczycieli i uczniów.
4. Bohaterowie literaccy w poszukiwaniu nieśmiertelności. Omów zagadnienie na podstawie analizy wybranych przykładów z różnych epok
5. Scharakteryzuj specyfikę „literatury faktu”, wykorzystując analizę wybranych przykładów (np. H. Krall, Z. Nałkowska, G. Herling-Grudziński, K. Moczarski, R. Kapuściński).
6. Na podstawie analizy wybranego cyklu powieściowego z literatury polskiej (lub obcej) scharakteryzuj specyfikę sagi rodzinnej (np. M. Dąbrowska „Noce i dnie”).
7. Analizując celowo dobrane teksty, zbadaj, jaką rolę odgrywa literatura (książka) i jej lektura w biografii wybranych bohaterów (np. A. Mickiewicz „Dziady” cz. IV, B. Prus „Lalka”).
8. Scharakteryzuj specyfikę powieści grozy, analizując wybrane przykłady.
9. Analizując wybrane przykłady literackie z różnych epok /min.2-3/ przedstaw, jak zmieniła się rola kobiet w społeczeństwie.
10. Polacy w karykaturze Ignacego Krasickiego. Scharakteryzuj wizerunek naszych rodaków, analizując wybrane przykłady twórczości oświeceniowego pisarza .
11. Scharakteryzuj i porównaj świat przedstawiony w utworach sensacyjnych/kryminalnych. Wykorzystaj analizę i interpretację wybranych przykładów różnych twórców lub jednego pisarza.
12. Biografia i twórczość wielkich ludzi/artystów jako źródło inspiracji dla pisarzy i poetów. Przedstaw problem, analizując wybrane przykłady.
13. Dokonaj analizy porównawczej zjawiska tzw. „choroby wieku” (tj. weltschmerz i dekadentyzm) w wybranych utworach literatury romantycznej i modernistycznej.
14. Literackie portrety dandysów. Scharakteryzuj i porównaj wybrane postaci na podstawie analizy wybranych utworów.

15. Scharakteryzuj i porównaj różne sposoby kreowania świata przedstawionego w literaturze polskiej związanej z II wojną światową.

16. Na podstawie analizy wybranych dzieł literackich scharakteryzuj i porównaj różne obrazy miasta w literaturze.

17. Zaprezentuj i scharakteryzuj specyfikę twórczości wybranej przedstawicielki współczesnej polskiej prozy kobiecej, analizując wybrane utwory.(np. O. Tokarczuk, K. Kofta, K. Grochola).

18. Polska, ale jaka? Scharakteryzuj różne wizje ojczyzny zawarte w literaturze XIX i/lub XX wieku, analizując wybrane przykłady.

19. Lekarz – zawód, czy posłannictwo? Scharakteryzuj i porównaj różne kreacje lekarzy w literaturze polskiej i obcej.

20. Zazdrość jako motyw literacki. Przeanalizuj i przedstaw problem w wybranych przykładach literackich.

21. Różne sposoby obrazowania totalitaryzmu i zniewolenia. Przedstaw zagadnienie na przykładzie analizy wybranych utworów współczesnych pisarzy.

22. Przedstaw i porównaj heroiczne postawy wybranych bohaterów literackich, analizując celowo dobrane dzieła od średniowiecza po współczesność (min. 3 epoki).

23. Przedstaw symbolikę, znaczenie i funkcję magicznych przedmiotów, analizując wybrane utwory różnych autorów.

24. Literackie portrety dekadentów. Zbadaj problem, odwołując się do charakterystyki wybranych postaci.

25. Analizując wybrane przykłady z literatury polskiej lub/i obcej, scharakteryzuj kategorię tragizmu.

26. Analizując celowo dobrane przykłady, scharakteryzuj zjawisko powstawania i istnienia generacji pisarzy. Przywołaj i omów twórczość różnych artystów (np. pokolenie „Kolumbów”).

27. Obraz matki w literaturze. Scharakteryzuj i porównaj różne ujęcia motywu, wykorzystując analizę przykładowych dzieł z literatury polskiej i obcej.

28. Scharakteryzuj świat powieściowy Jane Austen. Przedstaw zagadnienie na podstawie analizy wybranych przykładów.

29. Zbadaj wpływ mitologii germańskiej i celtyckiej na świat przedstawiony, analizując wybrane utwory fantasy.

30. Zbadaj, na podstawie analizy wybranych przykładów, jaką funkcję w życiu człowieka epoki romantyzmu i modernizmu pełniły świat realny i niewidzialny.

31. Porównaj literackie obrazy przemijania i śmierci, analizując wybrane dzieła z literatury antycznej, średniowiecznej i romantycznej.
32. Porównaj literackie obrazy przemijania i śmierci, analizując wybrane dzieła literatury baroku, modernizmu i współczesności.
33. Manifest literacki jako wyraz artystycznej samoświadomości twórcy. Zbadaj problem, analizując wybrane przykłady z różnych epok. 6. Człowiek wobec zbrodni i kary. Wykorzystując 3 wybrane przykłady z różnych epok, przedstaw problematykę moralną ukazaną w utworach literackich.
34. Pytanie o sens cierpienia w literaturze polskiej i obcej. Omów, odwołując się do 3-4 utworów z różnych epok.
35. Problemy okresu dorastania człowieka. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów literackich.
36. Pycha jako czynnik determinujący działania człowieka. Określ jej źródła i konsekwencje, analizując wybrane utwory dramatyczne.
37. Scharakteryzuj i porównaj, analizując wybrane dzieła, obecność kultury i ideologii sarmackiej w literaturze polskiej XIX wieku.
38. Na podstawie analizy wybranych przykładów zbadaj rolę retrospekcji, jako sposobu odkrywania prawdy o bohaterze literackim (np. B. Prus „Lalka”, Z. Nałkowska „Granica”, M. Kuncewiczowa „Cudzoziemka”, H. Boguszevska „Całe życie Sabiny”, A. Szczypiorski „Początek”).
39. Heroiczna i nieheroiczna śmierć w literaturze związanej z II wojną światową. Przedstaw zagadnienie w oparciu o analizę wybranych przykładów.
40. Samobójstwo jako temat literacki. Zbadaj problem, wykorzystując analizę i interpretację wybranych przykładów.
41. Scharakteryzuj i porównaj portrety kobiet w prozie psychologicznej okresu międzywojennego na przykładzie analizy wybranych dzieł (np. P. Gojawiczyńska, Z. Nałkowska, I. Krzywicka, M. Kuncewiczowa).
42. Anioły i demony. Przedstaw i porównaj zmieniające się wizerunki istot nadprzyrodzonych w literaturze różnych epok, analizując wybrane przykłady.
43. Duchy, zjawy i upiory w literaturze romantycznej i/lub innych epokach. Zbadaj funkcję tego motywu, analizując wybrane przykłady.
44. Scharakteryzuj zjawisko „poezji kobiecej” na przykładzie analizy twórczości dwóch wybranych poetek (np. M. Pawlikowska – Jasnorzewska, H. Poświatowska, K. Iłakowiczówna, Z. Ginczanka).

45. W poszukiwaniu raju na ziemi. Scharakteryzuj i porównaj literackie koncepcje miejsc szczęśliwych, analizując celowo dobrane przykłady.
46. Analizując wybrane dzieła, scharakteryzuj i porównaj konwencjonalne i niekonwencjonalne portrety anioła w literaturze różnych epok.
47. Zwierzęta w literaturze. Analizując wybrane utwory, zbadaj, w jakiej funkcji postacie zwierząt występują w literaturze.
48. Etos rycerski jako kodeks postępowania bohaterów literackich. Omów zagadnienie, analizując i porównując przykłady z różnych epok.
49. Zbadaj i scharakteryzuj zagadnienie narcyzmu w literaturze w oparciu o analizę wybranych utworów.
50. Określ rolę dworku szlacheckiego w kulturze polskiej, analizując wybrane przykłady literackie.
51. Scharakteryzuj i porównaj różne obrazy natury w literaturze, zwracając uwagę na sposób ich kreowania i funkcję w wybranych utworach.
52. Reinterpretacja motywów/tematów i postaci biblijnych oraz antycznych w twórczości Zbigniewa Herberta. Przedstaw zagadnienie, analizując wybrane przykłady.
53. Scharakteryzuj różne portrety przyjaciela – podpory duchowej głównego bohatera literackiego, analizując wybrane dzieła.
54. Bohater romantyczny jako wzór postaci literackich epok późniejszych. Przedstaw problem, analizując wybrane dzieła literatury polskiej i obcej (np. Werter – Wokulski).
55. Analizując wybrane dzieła, scharakteryzuj i porównaj portrety artystów/twórców w utworach romantyzmu i modernizmu.
56. Przedstaw na podstawie analizy wybranych utworów z różnych epok historię fantasy jako odmiany literackiej.
57. Od Homera do Reymonta. Prześledź ewolucję epopei jako gatunku literackiego, dokonując analizy wybranych przykładów.
58. Praca jako temat literacki. Analizując wybrane utwory z kilku epok, porównaj różne ujęcia motywu.
59. Na podstawie analizy wybranych przykładów literackich scharakteryzuj kategorię komizmu.
60. Porównaj wizerunki „małych ojczyzn” w analizowanych przez siebie tekstach literatury polskiej (np. A. Mickiewicz „Pan Tadeusz”, B. Schulz „Sklepy cynamonowe”, E. Orzeszkowa „Nad Niemnem”).

61. Na podstawie analizy wybranych przykładów scharakteryzuj i porównaj różne realizacje motywu „homo viator” w literaturze.
62. Literackie portrety dzieci. Zbadaj problem, analizując sposoby kreacji wybranych postaci.
63. Scharakteryzuj konwencję literacką naturalizmu, analizując wybrane przykłady z różnych rodzajów literackich.
64. Analizując wybrane przykłady, scharakteryzuj wzorce parenetyczne w literaturze polskiej i/lub obcej od średniowiecza do oświecenia.
65. Analizując wybrane przykłady, scharakteryzuj i porównaj oblicza klasycyzmu w literaturze polskiej różnych epok.
66. Na podstawie analizy wybranych dzieł scharakteryzuj obraz mieszczaństwa w literaturze polskiej i obcej.
67. Konflikt pokoleń jako motyw literacki. Zbadaj problem, analizując wybrane dzieła.
68. Echa powstań narodowych w literaturze polskiej. Przedstaw zagadnienie w oparciu o analizę wybranych utworów.
69. Dramat niespełnienia ludzkich marzeń przedstawiony w literaturze. Określ jego przyczyny i konsekwencje, analizując wybrane utwory pozytywizmu.
70. Odwołując się do wybranych utworów pozytywizmu, przedstaw różne sposoby przekazywania prawdy historycznej w literaturze tej epoki.
71. Obraz ojca w literaturze. Scharakteryzuj i porównaj różne ujęcia motywu, wykorzystując analizę wybranych utworów literatury polskiej i obcej.
72. Scharakteryzuj i porównaj różne obrazy prowincji w literaturze polskiej i obcej, analizując wybrane przykłady.
73. Scharakteryzuj i porównaj portrety psychologiczne bohaterów W. Szekspira, analizując wybrane dramaty.
74. „Odmieńcy” w literaturze. Charakteryzując wybranych bohaterów, określ funkcję wykorzystania „inności”/„obcości” postaci w wybranych utworach.
75. Analizując wybrane przykłady, scharakteryzuj i porównaj światy „odwróconego dekalogu” w literaturze ukazującej koszmar wojny.
76. Analizując wybrane przykłady, scharakteryzuj relację Bóg – człowiek w literaturze polskiej i obcej różnych epok.
77. Na podstawie analizy wybranych przykładów scharakteryzuj i porównaj różne obrazy domu w literaturze.

78. Scharakteryzuj różne sposoby zniewolenia człowieka w literaturze XX wieku, analizując wybrane przykłady literackie.

79. Literatura o dojrzewaniu bohaterów. Zbadaj problem, wykorzystując interpretację wybranych dzieł polskich i/lub obcych.

80. Biografia jako klucz interpretacyjny. Na podstawie wybranego przykładu omów związki między życiem artysty a jego twórczością.

81. Literatura i psychologia. Na wybranych 3 przykładach bohaterów literackich omów złożone typy osobowości, zwyrodnienia, stany chorobowe (np. studium narcyzmu, obłądu, chorobliwej miłości).

82. „Być albo mieć” to alternatywa, przed którą staje każdy człowiek. Scharakteryzuj bohaterów literackich, którzy dokonywali takich wyborów.

83. Wzorce osobowe prezentowane w dziełach literackich różnych epok. Analizując 3-4 utwory, scharakteryzuj wybranych bohaterów.

84. Sposoby ukazywania bohaterskiej śmierci w literaturze. Scharakteryzuj je na przykładzie wybranych utworów powstałych w dwóch epokach literackich.

85. Związki literatury z muzyką. W jaki sposób twórcy wykorzystywali temat muzyki w swoich utworach? Omów problem na podstawie celowo wybranych utworów literackich.

86. Motywy oniryczne w literaturze. Omów problem na podstawie wybranych utworów.

87. Wizerunek śmierci w literaturze. Omów wykorzystanie motywu na podstawie 3-4 wybranych utworów literackich.

88. Analizując wybrane utwory liryczne, scharakteryzuj różne sposoby rozrachunku poety z własną przeszłością.

89. Apokalipsa przeczuwana i apokalipsa spełniona. Omów różne ujęcia motywu, wykorzystując celowo dobrane utwory literackie.

90. Odwołując się do różnych przykładów literackich, omów polskie mity narodowe i podjęte z nimi dyskusje.

91. Koncepcja Boga i człowieka w utworach Jana Kochanowskiego i Mikołaja Sępa Szarzyńskiego. Analizując wybrane przez siebie utwory, przedstaw metafizyczne motywy w twórczości poetów.

92. „W cieniu Armagedonu”. O wizjach końca świata. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów literackich.

93. Ewolucja dramatu od momentu powstania tego gatunku do czasów współczesnych. Omów zagadnienie, analizując wybrane utwory.

94. Literackie reinterpretacje motywów biblijnych. Omów zagadnienie, analizując właściwie dobrane utwory.
95. Prometeusz /lub inny bohater mitologiczny/ jako bohater literacki. Przedstaw różne ujęcia archetypowej postaci.
96. Portret Sarmaty w literaturze dwóch wybranych epok. Omów problem, odwołując się do 3 - 4 wybranych utworów literackich.
97. Jaką rolę odegrał mistycyzm w romantyzmie? Odpowiedz na pytanie, analizując wybrane przez siebie utwory.
98. Motyw wygnańca w poezji Juliusza Słowackiego. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów literackich.
99. Pan Tadeusz jako źródło odwołań literackich. Omów zagadnienie, analizując wybrane utwory.
100. Zrzucam płaszcz Konrada. Tradycje romantyczne w literaturze epok późniejszych. Omów temat na podstawie wybranych utworów.
101. Przedstaw i porównaj różne koncepcje XIX - wiecznego patriotyzmu. Omów, odwołując się do postaw wybranych bohaterów literackich.
102. Samotność bohatera romantycznego i człowieka współczesnego. Scharakteryzuj i porównaj je, odwołując się do wybranych utworów literackich romantyzmu i współczesności (po 1989 roku).
103. Obrazy miejsc sakralnych w literaturze pozytywizmu. Przedstaw je i określ ich funkcje w budowaniu przesłania dzieła literackiego. Odwołaj się do wybranych tekstów.
104. Przedstaw znaczenie przedmiotów w budowaniu struktury wybranych nowel pozytywistycznych.
105. Analizując wybrane utwory poetyckie Młodej Polski, przedstaw różnorodne sposoby wykorzystania motywu zmierzchu.
106. Tatry jako źródło inspiracji w literaturze Młodej Polski. Omów zagadnienie, analizując i interpretując wybrane przykłady literackie.
107. „Wesele” S. Wyspiańskiego a „Dziady” cz. III A. Mickiewicza. Czy można mówić o kontynuacji tematu i formy w tych dwóch dramatach? Przeprowadź analizę porównawczą utworów.
108. Człowiek w labiryncie świata. Omów problem, analizując wybrane utwory F. Kafki.
109. Różne sposoby personifikowania zła w XIX i XX wieku. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów literackich.

110. Przeprowadź analizę porównawczą dwóch wizji rewolucji na podstawie wybranych utworów literackich z różnych epok.
111. Człowiek wobec cierpienia innych. Zanalizuj celowo wybrane teksty literackie okresu wojny i okupacji.
112. Katastrofizm w poezji Krzysztofa Kamila Baczyńskiego. Dokonaj analizy wybranych wierszy poety.
113. Człowiek – istota nieznana. Analizując 3 utwory literackie o tematyce wojennej, przedstaw przemiany postaw bohaterów w sytuacji zagrożenia (możesz wykorzystać utwory dotyczące nie tylko II wojny światowej).
114. Człowiek walczący ze złem. Przedstaw sposoby kreowania bohaterów, analizując wybrane utwory literackie związane z okresem II wojny światowej.
115. Doświadczenie Holokaustu – pisarskie świadectwa z obu stron muru. Omów na podstawie 3-4 wybranych utworów literackich.
116. Od wielkiej ideologii do wielkiego terroru. Mechanizmy działania systemów totalitarnych. Omów problem, odwołując się do wybranych dzieł literackich.
117. Związki XX-wiecznej polskiej poezji z twórczością Jana Kochanowskiego. Określ charakter tych związków, analizując wybrane utwory liryczne.
118. Bunt jako podstawowy element człowieczeństwa. Omów na podstawie wybranych utworów.
119. (...) więc na koniec w formie testamentu / żeby wiadomo było: / buntowałem się. Zbigniewa Herberta walka o wartości. Rozwiń temat, interpretując wybrane utwory poety.
120. Wizerunek człowieka w twórczości Wisławy Szymborskiej. Omów temat na przykładzie 3-4 wybranych przez siebie utworów.
121. W Ewangelii cierpienie zawsze ma sens, jest świadectwem miłości. Gdyby nie cierpienie - nikt nie wiedziałby, na ile ktoś kogoś kocha. Rozwiń myśl Jana Twardowskiego, interpretując jego poezję.
122. Analizując „Kwiatki św. Franciszka” i utwory literatury po 1945 roku wyrastające z tradycji franciszkańskiej, przedstaw zawartą w nich koncepcję ludzkiego istnienia.
123. Porównaj istotę symbolicznego wykorzystania motywu drogi krzyżowej w literaturze romantycznej i współczesnej, odwołując się do wybranych utworów.
124. Człowiek współczesny w świecie zagrożeń i dewaluacji wartości. Omów problem na wybranych 3 - 4 przykładach z literatury współczesnej (po 1989 roku).
125. Niektórzy lubią poezję... Rozważania poetów naszych czasów na temat współczesnej poezji (po 1989 r.). Omów temat, wykorzystując celowo dobrane przykłady literackie.

ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI

1. Motyw renesansowej Arkadii w utworach polskich poetów i w malarstwie. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
2. Scharakteryzuj i porównaj obrazy prowincji , analizując wybrane utwory literackie i inne teksty kultury.
3. Scharakteryzuj funkcje wykorzystania motywu pokusy/kuszenia, analizując różne teksty kultury.
4. Motyw diabła w sztuce i literaturze romantyzmu. Omów temat na wybranych przykładach.
5. Baśniowe światy w poezji B. Leśmiana i sztuce młodopolskiej. Omów sposoby przedstawiania rzeczywistości, odwołując się do wybranych przez siebie dzieł literackich i malarskich.
6. Porównaj sposoby charakteryzowania określonej warstwy społecznej w wybranych utworach literackich dwudziestolecia międzywojennego i ich ekranizacjach.
7. Bohaterowie i idole współczesnej literatury i filmu. Na podstawie analizy wybranych przykładów scharakteryzuj i porównaj dzisiejsze „wzorce parenetyczne”.
8. Miejsce Szekspira we współczesnej kulturze. Odwołaj się do wybranych ekranizacji dzieł dramatycznych i omów sposoby ich adaptacji.
9. Na podstawie analizy wybranych przykładów zbadaj żywotność motywu Dedala i Ikara w literaturze i sztuce.
10. Rozrachunek z historią najnowszą w dziełach polskiej szkoły filmowej inspirowanych literaturą. Omów problem na podstawie ekranizacji wybranego utworu prozatorskiego.
11. Na podstawie analizy wybranych przykładów scharakteryzuj impresjonizm w literaturze i sztuce XIX i XX wieku.
12. Na podstawie analizy wybranych przykładów scharakteryzuj realizm w literaturze i sztuce XIX wieku.
13. Syberia – polskie piekło. Analizując wybrane utwory nie tylko literackie, przedstaw różne ujęcia tego zagadnienia.
14. Motyw buntownika w literaturze i filmie. Przedstaw temat, odwołując się do wybranych dzieł.
15. Na podstawie analizy wybranych przykładów scharakteryzuj symbolizm w literaturze i sztuce XIX i XX wieku.

16. Jerzy Kawalerowicz i jego filmowe widzenie polskiej literatury. Przedstaw zagadnienie na przykładzie co najmniej 3 ekranizacji/adaptacji (np. „Faraon”, „Quo vadis”, „Austeria”, „Matka Joanna od Aniołów”).

17. Wielkie wydarzenia z historii Polski w literaturze, filmie i malarstwie. Omów temat na wybranych przykładach.

18. Odwołując się do wybranych przykładów z literatury, filmu i malarstwa, przedstaw i porównaj różne sposoby przedstawiania lęku w dziele sztuki.

19. Literatura i sztuka wobec ludzkiego cierpienia. Omów na wybranych przykładach.

20. Prowokacja we współczesnej literaturze i sztukach plastycznych. Scharakteryzuj zjawisko na podstawie analizy wybranych przykładów.

21. Fascynacja Tatrami w literaturze i sztuce pozytywizmu i modernizmu. Przedstaw i porównaj zjawisko na podstawie analizy wybranych dzieł.

22. Księga nad księgami jako inspiracja. Nawiązania do Biblii w literaturze, sztuce i filmie. Przedstaw zagadnienie na podstawie 3 wybranych tekstów kultury.

23. Kobiety święte i demoniczne. Na wybranych 3 przykładach przedstaw wielkie kreacje bohaterek literackich i filmowych.

24. Wykorzystując utwory literackie i film, przedstaw różne ujęcia tematu – Człowiek wobec Boga.

25. Portret Madonny w tekstach średniowiecznych i malarstwie. Omów, analizując wybrane dzieła.

26. Wizerunek anioła w literaturze i sztuce. Dokonaj analizy porównawczej. Odwołaj się do wybranych tekstów kultury.

27. Piekło i Raj. Dwie przestrzenie ludzkiego "niepoznania". Porównaj obrazy tych przestrzeni przedstawione w różnych tekstach kultury. Odwołaj się do założeń światopoglądowych konkretnych epok.

28. Jerzy Hoffman i jego filmowe widzenie polskiej literatury. Przedstaw zagadnienie na przykładzie analizy co najmniej 3 ekranizacji/adaptacji (np. „Pan Wołodyjowski”, „Potop”, „Ogniem i mieczem”, „Stara baśń”, „Trędowata”, „Znachor”).

29. Powieści Jane Austen jako materiał dla dzieł filmowych.. Na podstawie analizy wybranych filmów przedstaw zagadnienie adaptacji filmowej.

30. Portrety kobiet w literaturze i malarstwie przełomu XIX i XX wieku. Przedstaw zagadnienie, analizując i interpretując 4 wybrane teksty kultury.

31. Jan Rybkowski i jego filmowe widzenie polskiej literatury. Przedstaw zagadnienie na przykładzie analizy co najmniej 3 ekranizacji/adaptacji (np. „Granica”, „Dulscy”, „Chłopi”, „Marynia”).
32. Analizując wybrane przykłady, zbadaj popularność motywu Prometeusza w literaturze i sztuce.
33. Analizując wybrane przykłady, zbadaj żywotność motywu Adama i Ewy w literaturze i sztuce.
34. Analizując wybrane przykłady, scharakteryzuj socrealizm w literaturze i sztuce XX wieku.
35. Analizując wybrane przykłady, scharakteryzuj ekspresjonizm w literaturze i sztuce XIX i XX wieku.
36. Przedstaw zagadnienie adaptacji/ekranizacji, analizując wybrane dzieła Andrzeja Wajdy. Zanalizuj co najmniej 3 przykłady (np. „Brzezina”, „Panny z Wilka”, „Pan Tadeusz”, „Zemsta”, „Panna Nikt”, „Wielki Tydzień”, „Popiół i diament”, „Wesele”).
37. Postaci fantastyczne i nadprzyrodzone w literaturze i sztuce. Przedstaw zagadnienie, analizując wybrane utwory.
38. Strój jako wyraz osobowości człowieka. Przeanalizuj symbolikę stroju wybranych postaci literackich i malarskich.
39. Zbadaj żywotność motywu „Stabat Mater”, wykorzystując analizę i interpretację wybranych dzieł literatury i sztuki.
40. Scharakteryzuj figurę tyrana, despoty, władcy absolutnego, odwołując się do wybranych tekstów literackich i dzieł malarskich.
41. Miasto jako przestrzeń kontrastów: nędzy i bogactwa. Omów problem na 3 wybranych przykładach z literatury, malarstwa i filmu.
42. Motyw polskiego dworku w literaturze i sztuce. Omów temat na wybranych przykładach.
43. Obraz tańca w literaturze i malarstwie. Omów i porównaj wykorzystanie motywu tańca na wybranych przykładach /4 teksty kultury/.
44. Motyw śmierci w literaturze i sztuce. Odwołując się do wybranych dzieł, zaprezentuj różne sposoby przedstawienia śmierci.
45. Scharakteryzuj literackie, malarskie, filmowe kreacje kobiet fatalnych, analizując wybrane przykłady.
46. Analizując wybrane przykłady, porównaj wizję sarmackiej historii w powieściach Henryka Sienkiewicza i piosenkach Jacka Kaczmarskiego.
47. Zwierzęta w literaturze i sztuce. Zbadaj problem, analizując wybrane przykłady.

48. Scharakteryzuj ludowe obyczaje, zwyczaje, obrzędy i prześledź ich obecność w literaturze polskiej oraz w innych tekstach kultury, analizując wybrane przykłady.
49. Na podstawie analizy wybranych przykładów scharakteryzuj sposoby kreowania obrazu natury w literaturze i malarstwie epoki romantyzmu.
50. Doświadczenie Holokaustu – literackie i filmowe świadectwa zagłady. Omów zagadnienie na podstawie 4 wybranych przykładów.
51. Zbadaj, jaką funkcję pełni motyw czterech pór roku w literaturze i sztuce, analizując konkretne przykłady.
52. Mafia, jej „prawa” i jej „żołnierze” jako temat sztuki. Przedstaw różne ujęcia i ocenę zagadnienia na podstawie analizy wybranych dzieł literackich i filmowych.
53. Przeanalizuj na wybranych przykładach, jak zmieniały się kanony piękna w literaturze i sztuce (np. średniowiecze, barok, współczesność).
54. Problemy filmowej adaptacji arcydzieł literatury. Porównaj film z jego literackim pierwowzorem; oceń adaptację.
55. Reinterpretacja arcydzieł malarstwa europejskiego w piosenkach Jacka Kaczmarskiego. Przedstaw problem na podstawie analizy wybranych piosenek i dzieł sztuki.
56. Dokonaj analizy motywów pasyjnych w literaturze i sztuce na wybranych przykładach.
57. Bohater literacki a jego filmowe wcielenie. Dokonaj charakterystyki i porównaj 3 wybrane postaci pochodzące z różnych utworów.
58. Przeanalizuj katastroficzne wizje i obrazy apokalipsy w wybranych dziełach literackich oraz filmowych i/lub malarskich.
59. Egzystencjalizm jako sposób myślenia o świecie. Scharakteryzuj ten prąd filozoficzny, analizując wybrane dzieła literackie.
60. Scharakteryzuj różne oblicza okupanta (i/lub zaborcy) na podstawie analizy wybranych utworów literackich i filmowych.
61. Wojna i jej „okropieństwa” jako źródło inspiracji dla artystów. Przedstaw różne ujęcia wojny na przykładzie analizy wybranych dzieł literackich, filmowych i/lub malarskich z dwóch – trzech epok.
62. Rola tańca w kulturze. Omów zagadnienie na podstawie analizy wybranych przykładów z literatury i sztuki.
63. Muzyka i literatura – wzajemne inspiracje. Przedstaw zagadnienie, analizując przykłady z różnych epok.
64. Scharakteryzuj symbolikę kwiatów, analizując wybrane dzieła literackie i malarskie.

65. Scharakteryzuj symbolikę drzew, analizując wybrane dzieła literackie i malarskie.
66. Oniryzm jako technika pisarska, malarska i filmowa. Porównaj sposoby ukazania snów (lub/i marzeń sennych, koszmarów), analizując dzieła z różnych dziedzin sztuki.
67. Kostium historyczny i jego funkcja w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Omów temat na wybranych przykładach.
68. Artystyczne interpretacje powstań narodowych w literaturze i malarstwie. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.
69. Przedstaw, w jaki sposób moda(styl ubierania) znalazł odbicie w literaturze i sztuce.
70. Artystyczne inspiracje historii w literaturze i malarstwie(np. H. Sienkiewicz i J. Matejko). Dokonaj analizy porównawczej.

JEZYK – matura 2014/2015

1. Mowa zakochanych w baroku, romantyzmie, modernizmie i dziś. Dokonaj analizy i porównania wybranych przykładów.
2. Język propagandy politycznej dawniej i dziś.
3. Wpływ poprawności politycznej na język. Przedstaw zjawisko i dokonaj jego oceny na przykładach wybranych tekstów prasowych.
4. Językowe sposoby kreowania obrazu świata w reklamie telewizyjnej. Przedstaw je na wybranych przykładach.
4. Scharakteryzuj formy ekspresji i specyfikę języka wybranych komentatorów życia społecznego i politycznego.
5. Zbadaj specyfikę języka bohaterów literatury fantasy, analizując wybrane utwory.
6. Funkcje znaków przestankowych w budowaniu przesłania dzieła literackiego. Omów je na podstawie analizy wybranych utworów liryki współczesnej.
6. Twórcze wykorzystania stylów funkcjonalnych (np. urzędowego, potocznego) w poezji XX wieku. Omów problem na wybranych przykładach.
7. Dialekty terytorialne języka polskiego jako tworzywo literackie. Omów na wybranych utworów.
8. Po jaki język sięga współczesna literatura? Omów warstwę językową 3-4 wybranych przez siebie utworów.
9. Przywołując wybrane przykłady, omów zjawisko mody językowej.
10. Dokonaj analizy językowej „Chłopów” Stanisława Władysława Reymonta, uwzględniając cechy gwary wiejskiej.

11. Język jako narzędzie wyrażania uczuć. Dokonaj analizy językowej epistolografii barokowej lub romantycznej (na wybranych przykładach).
12. Scharakteryzuj komizm słowny w wybranych komediach polskich (filmowych lub literackich).
13. Analizując wybrane przykłady, scharakteryzuj język kalamburów i gier słownych wykorzystywanych w reklamie.
14. Rola języka w zakłamaniu rzeczywistości. Na podstawie wybranych materiałów prasowych i literackich omów zagadnienie nowomowy.
15. Dokonaj analizy językowej „Na skalnym Podhalu” Kazimierza Przerwy – Tetmajera, uwzględniając cechy gwary tatrzańskiej.
16. Zbadaj, analizując i porównując teksty z różnych epok, wpływ zapożyczeń językowych na polszczyznę.
17. Język internetowego czatu – omów i oceń zjawisko, odwołując się do wybranych przykładów.
18. Przedstaw charakterystyczne cechy języka internautów na przykładach wypowiedzi z wybranych list dyskusyjnych.
19. Język Twoich rówieśników – scharakteryzuj na podstawie analizy zgromadzonego materiału językowego.
20. Zbadaj na podstawie ankiety i analizy wybranych tekstów wpływ zapożyczeń z języka angielskiego na współczesną gwarę młodzieżową.
21. Język jako narzędzie wyrażania uczuć. Zbadaj problem na podstawie analizy wybranych tekstów hip – hopowych.
22. Język jako narzędzie wyrażania emocji. Zbadaj problem na podstawie analizy wybranych tekstów rockowych.
23. Na podstawie analizy stylistycznej fragmentów wybranych dzieł literackich, omów różne kategorie komizmu językowego.
24. Wyrazić niewyrażalne. O języku religijnym w różnych epokach literackich. Omów, analizując wybrane przykłady.
25. Różne sposoby indywidualizacji języka poetyckiego. Scharakteryzuj je na wybranych przykładach utworów poetów należących do określonej grupy poetyckiej.
26. Dokonaj analizy językowej wybranych tekstów reklamowych środków czystości, uwzględniając metody i narzędzia perswazji.
27. Dokonaj analizy językowej wybranych tekstów reklamowych samochodów, uwzględniając metody i narzędzia perswazji.

28. Analizując „Kazania sejmowe” Piotra Skargi i wypowiedzi współczesnych polityków, porównaj zastosowane figury retoryczne .
29. Analizując teksty publicystyczne polskiego oświecenia oraz wypowiedzi sejmowe współczesnych polityków, porównaj stosowane w nich figury retoryczne.
30. Scharakteryzuj cechy języka i pisarstwa Stefana Żeromskiego na podstawie analizy wybranych przykładów.
31. Na podstawie analizy wybranych przykładów scharakteryzuj język polskich popularnych tygodników ilustrowanych.
32. Dokonaj analizy i klasyfikacji błędów językowych w wybranych wypowiedziach współczesnych polityków.
33. Scharakteryzuj język poetycki Bolesława Leśmiana. Na podstawie wybranych przykładów, dokonaj analizy słowotwórczej obecnych w jego utworach neologizmów.
34. Język mówiony jako tworzywo literatury, np. w twórczości Bolesława Prusa, Juliana Tuwima, Mirona Białoszewskiego, Stanisława Barańczaka. Zanalizuj celowo dobrane utwory.
35. Na wybranych przykładach przeanalizuj styl wybranego gatunku publicystycznego (w prasie, telewizji lub radio).
36. Przeanalizuj gry słowne i kalambury w polskiej poezji lingwistycznej na przykładzie wybranego twórcy (np. M. Białoszewski, S. Barańczak).
37. Na podstawie analizy wybranych dzieł filmowych scharakteryzuj język ezopowy w polskiej kinematografii czasów PRL-u.
38. Scharakteryzuj i porównaj styl i leksykę przepisów kulinarnych na wybranych przykładach przedwojennych i współczesnych.
39. Na podstawie analizy wybranych tekstów scharakteryzuj język współczesnego kabaretu polskiego.
40. Analizując zgromadzony materiał badawczy, scharakteryzuj współczesne zapożyczenia językowe w dwóch – trzech dziedzinach (np. moda, ekonomia, muzyka), oceniając ich funkcjonalność.
41. Na podstawie analizy wybranych utworów scharakteryzuj sposoby użycia „języka ezopowego” w literaturze polskiej czasów zaborów (np. E. Orzeszkowa „Nad Niemnem”, A. Mickiewicz „Konrad Wallenrod”).
42. Scharakteryzuj styl barokowy we współczesnej poezji polskiej, analizując celowo dobrane przykłady (np. W. Szymborska, S. Grochowiak, T. Nowak, J.M. Rymkiewicz).
43. Dokonaj klasyfikacji i oceny nazw własnych w literaturze fantastycznej na wybranych przykładach.

44. Dokonaj analizy językowej i zbadaj żywotność polskich przysłów.
45. Środki poetyckiego obrazowania w prozie XX wieku. Omów je na wybranych przykładach.
46. Język jako źródło wiedzy o życiu minionych pokoleń. Przedstaw zagadnienie, analizując warstwę językową wybranych utworów pamiętnikarskich z określonej epoki (np. baroku).
47. Scharakteryzuj język wybranych bohaterów literackich. Uwzględnij cechy ujawniające ich przynależność środowiskową i charakter.
48. Analizując wybrane polemiki prowadzone na łamach czasopism, przedstaw zastosowane chwytły erystyczne i określ ich funkcje.
49. Określ funkcję retorycznych środków językowych, analizując wybrane dzieła literatury współczesnej.
50. Scharakteryzuj cechy języka i pisarstwa Henryka Sienkiewicza, analizując wybrane dzieła.
51. Stylizacje modlitewne w literaturze różnych epok.
52. Sztuka przekonywania a manipulacja językowa – porównaj sposoby wykorzystania środków językowych we współczesnych polskich tekstach propagandowych.
53. Język w służbie satyry dawniej i dziś. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
54. Tytuł i jego funkcja w literaturze i prasie.

Tematy autorskie

1. Apokalipsa, czyli początek końca. Omów temat na wybranych utworach literackich i filmach.
2. Motyw przyrody i jej wpływ na decyzje podejmowane przez bohaterów. Omów temat na wybranych utworach literackich.
3. Postać anioła w literaturze i sztuce. Omów temat na wybranych utworach literackich.
4. Motyw cierpienia w literaturze. Omów temat na wybranych utworach literackich.
5. Motyw miłości w literaturze. Omów temat na wybranych przykładach.